

Biodiverzita hub a její ochrana na vybraných lokalitách

Přírodní památka (PP) Luží u Lovětína

Celková doposud zjištěná diverzita makromycetů v litorálech rybníků i v luční části chráněného území a jeho ochranného pásma je nízká. (Pro nelesní společenstva litorálů je to obvyklé.) V litorálech (na SV okraji SZ rybníčku a na V okraji JV rybníčku) je cenný je výskyt křehutky orobincové (*Psathyrella typhae*), která je v ČR známa jen z velmi malého počtu lokalit. V luční části lokality byla nalezena vzácnější kyjovečka hnědává (*Clavulinopsis helvola*). Z hlediska zachování diverzity mykoflóry se aktuální management jeví jako příznivý.

Niva Hamerského potoka

Vlhké olšiny v nivě Hamerského potoka hostí zajímavé druhy makromycetů, mj. mykorhizní druhy vázané na olše, např. holubinka olšinnou (*Russula alnetorum*), ryzec lilákový (*Lactarius lilacinus*), pavučinec hezoučkový (*Cortinarius bibulus*) a pavučinec chřapáčovitý (*Cortinarius helvelloides*), kržatku oděnou (*Alnicola melinoides*) a kržatku bažinnou (*Alnicola scolecina*). Na odumřelých zbytcích rostlin byly v olšině nalezeny saprotrofní druhy hub, např. špička močálová (*Marasmius limosus*), helmovka cibulkatá (*Mycena bulbosa*) a paluška rudonohá (*Typhula erythropus*). Na houby druhově nejbohatší je lesní lem rašelinné louky, kde roste několik mykorhizních druhů makromycetů vázaných na zde přítomné dřeviny (*Pinus sylvestris*, *Picea abies*, *Salix aurita*, *Alnus glutinosa*, *Betula pubescens*), např. holubinka chromová (*Russula claroflava*), holubinka rašeliníková (*Russula sphagnophila*), holubinka březová (*Russula betularum*), holubinka hořká (*Russula amara*), ryzec severský (*Lactarius trivialis*), ryzec sevrklý (*Lactarius vietus*), klouzek kravský (*Suillus bovinus*) a kržatka česká (*Alnicola bohémica*). Specifickou mykoflóru má vlastní rašelinná louka, kde byly nalezeny sphagnikolní a sphagnofilní druhy hub jako líha mokřadní (*Lyophyllum palustre*), závojenka rašeliníková (*Entoloma sphagnorum*) a čepičatka holeňová (*Galerina mairei*).

Po mykologické stránce je toto území velmi cenné. Diverzita mykoflóry makromycetů je dosti vysoká, což je způsobeno mj. prakticky stálou vlhkostí a pestrostí mikrostanovišť.

Z hlediska zachování diverzity mykoflóry je aktuální management příznivý.

Suťový les v Blažejově

Východní a centrální část území – strmého svahu k Jindřišskému potoku - připomíná suťový les, v němž ve stromovém patře převažuje javor klen (*Acer pseudoplatanus*). Množství mrtvého dřeva v porostu není příliš velké. V opadu byla nalezena řada detrikolních saprotrofů, např. špička kroutivá (*Marasmius torquescens*), penízovka hřebíkatá (*Gymnopus peronatus*), penízovka splývavá (*Gymnopus confluens*), strmělka žlutá (*Lepista gilva*) a paluška rudonohá (*Typhula erythropus*). Na mrtvém dřevě kleny tu rostou lignikolní saprotrofové, např. křehutka čokoládová (*Psathyrella spadicea*) a dřevnatka dlouhonohá (*Xylaria longipes*), na kůře jeho živých kmenů kožovka karpatská (*Hymenochaete carpatica*). Na padlém tlejícím kmenu jedle byla nalezena pórnatka popelavá (*Diplomitoporus linbladii*). V dosahu kořenů buku lesního (*Fagus sylvatica*) byl nalezen jediný mykorhizní druh lišák ryšavý (*Hydnum rufescens*).

Západní část je tvořena kulturním porostem, v němž ve stromovém patře převažuje smrk ztepilý (*Picea abies*) a vtroušena je jedle bělokorá (*Abies alba*). V porostu je několik padlých kmenů, zejména jedlových, v různém stádiu rozpadu. Bohužel jsou to kmeny nepříliš velkého průměru, což limituje jejich roli jakožto substrátu dřevních saprotrofních makromycetů. Na nich a na pařezech či pahýlech byly nalezeny dřevní saprotrofní houby plstnateček severský (*Climacocystis*

borealis), smolokorka pryskyřičná (*Ischnoderma benzoinum*), kožovka purpurová *Hymenochaete cruenta*), helmovka zelenobřítá (*Mycena viridimarginata*), helmovka červenobřítá (*Mycena rubromarginata*), hlíva hnízdovitá (*Phyllotopsis nidulans*), hlívička jedlová (*Hohenbuehelia abietina*), šupinovka ohnivá (*Pholiota flammans*), houžovec bobří (*Lentinellus castoreus*), štitovka Pouzarova (*Pluteus pouzarianus*) a některé další, mezi nimi pravděpodobně dosud vědecky nepopsaný druh penízovky z rodu *Callistosporium*.

Pod smrkem a jedlí bylo nalezeno několik druhů tvořících s těmito jehličnany mykorhizy, např. holubinka hořkomandlová (*Russula laurocerasi*), holubinka Turkové (*Russula turci*), holubinka fialovonohá (*Russula violeipes*), muchomůrka slámožlutá (*Amanita junquillea*), vláknice hnědá (*Inocybe assimilata*) a pestřec obecný (*Scleroderma citrinum*).

V prodlevě mezi oběma částmi území (průseku či mýtině, částečně zarůstající vysokými bylinami a keři) byly nalezeny na živiny náročnější saprotrófní terestrické druhy, např. závojenka játrová (*Entoloma plaeopodium*) a bedla kaštanová (*Lepiota castanea*).

Celkově (na základě dvou návštěv) lze území hodnotit jako mykologicky středně bohaté, kdy menší západní část, navíc tvořena kulturním jehličnatým porostem, se jeví druhově bohatší než část východní, porostlá suťovým lesem, dřevinnou skladbou se blížícím přirozenému porostu. Je to způsobeno zejména tím, že potenciál takového typu území tkví zejména ve výskytu dřevních saprotrófních druhů hub, přitom mrtvého dřeva jakožto jejich substrátu tu není mnoho. Přibližně severní expozice je pro houby obecně výhodná, protože činí porost méně náchylný k vysychání. Do budoucna by bylo pro udržení a posílení diverzity makromycetů na této lokalitě užitečné zalesnění zarůstajících prodlev v porostu jedlí a klenem a ponechávání veškerého mrtvého dřeva na místě.

Rašeliniště Malá Zvůle

Na této nijak rozlehlé lokalitě bylo zaznamenáno několik vzácných druhů makromycetů, většina nálezů však pochází ze sezony 2005. I když byla lokalita v roce 2006 několikrát navštívena a prohledána, nebyla na ní naprostá většina význačných druhů hub znovu nalezena, a to ani na konci srpna, v době všeobecné fruktifikační vlny.

Na rašeliništi byly nalezeny jazourek srstnatý (*Trichoglossum hirsutum*), kyjanka hlínová (*Clavaria argillacea*), kalichovka černohnědá (*Omphalina oniscus*), čepičatka holeňová (*Galerina mairei*), třepenitka pomněnková (*Hypholoma myosotis*), třepenitka prodloužená (*Hypholoma elongatum*) a křehutka rašelíníková (*Psathyrella sphagnicola*), v ostrůvkovitém porostu roste pavučinec skořicově žlutý (*Cortinarius cinnamomeoluteus*), vázaný na vrby a pavučinec šupinonohý (*Cortinarius pholideus*), vázaný na břízy.

Diverzita makromycetů na této lokalitě se jeví vzhledem k typu biotopu jako velká. Cenný je výskyt několika vzácných druhů hub s úzkou ekologickou amplitudou.

Do budoucna by pro udržení zmíněných vzácných druhů na lokalitě bylo třeba pokračovat v dosavadním managementu (sečení, vytrhávání náletu krušiny a ostatních dřevin).

Louky u Terezína

Na rašelinné louce bylo nalezeno několik saprotrófních druhů makromycetů, např. voskovka lišková (*Hygrocybe cantharellus*), voskovka kuželovitá (*Hygrocybe conica*), zatím nerčený druh závojenky (*Entoloma* sp.) a čepičatka *Galerina heterocyttis*. V dosahu kořenů břízy pýřité (*Betula pubescens*) rostou např. kozák barvoměnný (*Leccinum variicolor*), kozák šedohnědý (*Leccinum brunneogriseolum*) a pavučinec mokřadní (*Cortinarius tubarius*) a zatím neurčený druh pavučince (*Cortinarius* sp.) z podrodu *Telamonia*.

Diverzita hub v této vlhčí části území se jeví jako nevysoká, bylo tu však nalezeno několik vzácnějších mokřadních druhů makromycetů. Dosavadní management se z hlediska udržení diverzity makromycetů jeví jako příznivý.

Suchá smilková louka je na houby zřejmě chudá; během tří návštěv v roce 2006 tam byly nalezeny pouze tři druhy saprotrofních makromycetů, všechny obecně dosti hojné až hojné: strmělka kyjonohá (*Clitocybe clavipes*), špička Wynneova (*Marasmius wynneii*) a špička obecná (*Marasmius oreades*). Při hodnocení diverzity této snadno vysychající louky je však třeba vzít v úvahu, že sezóna 2006 byla pro fruktifikaci hub až na krátké období na konci srpna a začátkem září dosti nepříznivá. V dosahu kořenů smrku ztepilého (*Picea abies*) byly na okraji louky nalezeny mykorhizní druhy ryzec smrkový (*Lactarius deterrimus*) a vláknice Boltonova (*Inocybe boltonii*). Na základě dosavadních pozorování nelze k managementu této části území zaujmout nějaký vyhraněný postoj. Sečení oligotrofních luk je však pro výskyt hub obecně příznivé.

Kalichovka černohnědá (*Omphalina oniscus*), rašeliniště Malá Zvůle, 30.10.2005 (foto P. Hesoun)

Křehutka orobincová (*Psathyrella typhae*), PP Luží u Lovětína, 25.7.2006 (foto P. Hesoun)

Ryzec lilákový (*Lactarius lilacinus*), niva Hamerského potoka, 24.10.2006 (foto P. Hesoun)

Kožovka purpurová (*Hymenochaete cruenta*), suťový les v Blažejově, 24.10.2006 (foto P. Hesoun)

Houžovec bobří (*Lentinellus castoreus*), suťový les v Blažejově, 24.10.2006 (foto P. Hesoun)